

O'ZBEK XALQ ERTAKLARI

ERTAKLAR
YAXSHILIKKA YETAKLAR

**SEHRLI
SHAMCHIROQ**

O'ZBEK XALQ ERTAKLARI
ERTAKLAR YAXSHILIKKA YETAKLAR

SEHRLI SHAMCHIROQ

5-nashri

„O'QITUVCHI“ NASHRIYOT-MATBAA IJODIY UYI
TOSHKENT — 2018

УДК 821.512.133

398.21

ББК82.3(5Ў)

S38

Tuzuvchi: ABDULLA HASANOV

Sehrli shamchiroq: o'zbek xalq ertaklari / tuzuvchi:
82.3(5Ў) A. Hasanov. — 5-nashri. — Toshkent: „O'qituvchi“ NMIU,
S38 2018. — 160 b. — (Ertaklar yaxshilikka yetaklar).

ISBN 978-9943-22-226-7

Jahonning boshqa xalqlari kabi o'zbek xalqi ham o'z ertaklariga boy. O'zbek xalq ertaklarida millatimizga xos rahm-shafqat, zukkolik, mehmondo'stlik, rostgo'ylik, saxiylik kabi o'nlab fazilatlar ustuvordir. Ertaklarimiz bolajonlarimizning pok ko'ngliga toza suvdek shildirab kiradi, ular ongini musiqa yanglig' chulg'ab oladi. Shu jihatdan qaralganda o'zbek xalq ertaklarini ma'nolar xazinasiga o'xshatish mumkin.

„Sehrli shamchiroq“ nomli ertaklar kitobi ushbu xazinadan olingan bir hovuch hikmat majmuyidir. O'ylaymizki, bu kitob bolalarning doimiy hamrohiga aylanadi, ularni ezgulik sari yetaklashga xizmat qiladi.

УДК 821.512.133

398.21

ББК82.3(5Ў)

ISBN 978-9943-22-226-7

© A. Hasanov

© „O'qituvchi“ NMIU, 2018

SEHIRLI SHAMCHIROQ

O'tgan zamonda bir mamlakatda ikki aka-uka bo'lgan ekan. Ular o'z qishloqlaridan chiqib ketganlariga bir necha yil bo'lgan ekan.

Ularning qishlog'ida sakkiz-o'n yoshli bolalardan bir qanchasi suvi qurigan ariqda qumdan „Ariq-ariq“ qilib, o'ynab turgan vaqtda bir mo'ysafid chol ko'chadan o'tib ketayotib, Oloviddin degan bolani oldiga chaqiribdi. Chol Oloviddinga:

— Men dadangning akasi bo'laman, sen tug'ilmasdan avval uydan chiqib ketgan edim. Sen tug'ilib shuncha yoshga kiribsan, oying tinch o'tiribdimi? — deb uni quchoqlab o'pibdi. Oloviddin yugurib oyisining oldiga kiribdi va „Oyi, oyi, amakim keldi, men bilan so'rashdi. Uyga boshlab kiraymi?“ debdi.

Oyisi ham xursand bo'lib, uyga boshlab kirishni buyuribdi. Chol uyga kirgach, xuddi Oloviddinning amakisiga o'xshab mehribonlik bilan ko'rishib, yig'isig'i bilan hol-ahvol so'rashibdi. Chol bir-ikki kun mehmon bo'lib, Oloviddinni o'ziga juda o'rgatib olibdi. Oloviddin undan bir qarich ham uzoqlashmas ekan.

Bir kuni chol Oloviddinni shaharga olib borib o'ynatib kelmoqchi bo'libdi va onasidan ruxsat so'rabdi. Ular shaharga borib, ko'p joylarni tomosha qilibdilar.

Chol Oloviddinga yangi kiyimlar olib beribdi. Shahardan qishloqqa qaytish paytida chol: „Yur, o'g'lim, ana u yerda biroz ishimiz bor, shuni bitkazib ketaylik“, deb Oloviddinni shaharning kun botish tomoniga — adirga qarab boshlabdi. Adirning ustiga chiq-

qach, chol Oloviddinga bir uzukni berib, kattakon toshni ko'rsatibdi.

— Mana bu uzukni o'ng qo'lingga taqib ol, qachon boshingga bir qiyinchilik tushsa, bir toshga surkasang, senga asqotadi, shu toshning tagida bir teshik bor, shu teshikka tushsang, bir uyning ichida bir qora chiroq (shamchiroq) bor, shuni menga olib chiqib berasan, — debdi.

Oloviddin toshni ko'tarib pastga qarab tusha boshlabdi. Bir necha xonadan o'tgach, atrofi yop-yorug' uyga yetib boribdi. Bu uyning tagi har xil rangli toshlarga to'la ekan. Bu toshlar orasida eski bir shamchiroqni topibdi.

Shamchiroqni cho'ntakka solgach, marvarid, yoqut toshlar ko'ziga bir ajoyib ko'rinib ketibdi. Ikki cho'ntagini to'ldirib, zinapoya bilan balandga ko'tarila boshlabdi.

Chol tashqarida:

— Oloviddin, topdingmi? Olib chiqyapsanmi? — deb bir necha marta so'rabdi va: — Teshikning og'ziga kelganda shamchiroqni menga beraqol, — debdi.

Shamchiroq cho'ntakning ostida bo'lib, uning ustiga turli qimmatbaho toshlar to'ldirilgan edi. Shoting ustida turgan paytda toshlarning tagida turgan shamchiroqni olib berish qiyin bo'libdi. Bir necha daqiqagacha Oloviddin uni bir qo'li bilan ololmabdi. Chunki toshlarni tashlab yuborishga ko'zi qiymabdi.

Cholning xayolida Oloviddin shamchiroqni bergisi kelmayotgandek ko'rinibdi. Shuning uchun uning jahli

chiqib, teshikni tosh bilan berkitib ketibdi. Oloviddin dod-faryod qilib, zor-zor yig'labdi. Qanday qilib yer yuziga chiqishning yo'lini bilolmabdi. Yana ilgarigi yorug' xonaga tushib „Dod“ deb yig'lay boshlabdi. Behush bo'lib, bir necha kun yotib qolibdi.

G'orda madori qurib ketib, goh u tomonga, goh bu tomonga ag'anab, qo'llarini toshlarga urganda qo'lidagi uzuk toshga surkalib ketib, Oloviddinning tepasida bir barzangi dev: „Tila tilagingni, xizmatingga tayyorman“, deb turibdi. Sehrli shamchiroqning sirini ham shu devdan eshitib olibdi.

Oloviddin devdan yer yuziga, o'z qishlog'iga — onasining yoniga eltib qo'yishni so'rabdi. Dev unga:

— Yelkamga minib, ko'zingni yum, — debdi. Oloviddin devning yelkasiga minibdi. Dev yana:

— Ko'zingni och! — debdi. Oloviddin ko'zini ochib qarasa, onasining yonida turganmish. U onasi bilan mehribonlarcha ko'rishibdi, yig'i-sig'i qilibdi. Ko'rganlarini aytib beribdi. Shamchiroqni bir parcha kigizga ishqalagan ekan, haligi devdan ham katta bir dev paydo bo'libdi.

Oloviddin unga:

— Podshohlarning saroyidan ham afzal bir saroy barpo bo'lsin. Hatto zinapoyalari ham oltindan bo'lsin. Hamma ko'rib hayron qolsin, — debdi. Bir zumda aytgani paydo bo'libdi. Endi Oloviddin o'z onasiga:

— Podshohning bir qizi bor emish. Shunga sovchi bo'lib borsangiz. Nima desa, men topib berishga tayyorman, — debdi.

Podshoh dastlab bu kambag'alga qizini berishni loyiq topmabdi. Shuning uchun ko'p qalin so'rabdi:

— Tuyalarda toza mollar karvon-karvon keltirilsin, qo'ylar, yilqilar „bo'ldi-bo'ldi“ demagunimcha keltirilsin. Yog'-u asallar ariqlarda suv o'rniga oqib tursin. Men bu narsalarga joy topolmay, „dod“ degunimcha kela bersin. So'ng qizimizni beramiz, — debdi.

Oyisi bu gapni Oloviddinga borib aytganda, Oloviddin „Hi“, deb kulib qo'yib:

— Ertagayoq tayyor bo'ladi bu narsalar, — debdi.

Podshohning so'ragan qalini: mollar, qo'y-echkilar aytganidan ham ziyoda qilib yuborilibdi.

Podshoh o'z qizini qirq kun to'y-tomosha qilib, Oloviddinga beribdi va ular baxtiyor hayot kechira boshlashibdi. Oloviddinning yaxshi oti bor ekan. Shu otda har kuni dalaga ovga borib, kech qaytar ekan.

Endigi gapni choldan eshiting. Bir necha yillardan buyon chol Oloviddin yer yuziga chiqib hayot kechirayotgandir, deya mamlakatlarni kezib, uni axtarib yurar ekan. Bir kuni Oloviddinning qishlog'iga kelsa, qaddi ko'klarga ko'tarilgan hashamatli, ajoyib bir bino paydo bo'lganini ko'ribdi. Odamlardan: „Bu uy kimning uyi?“ deb so'rabdi.

Ular Oloviddinning uyi ekanini aytibdilar.

Cholning yuragi jig'illab ketibdi. U bozordan xurjuniga to'ldirib shamchiroq sotib olibdi. Yangi bino joylashgan ko'chada qattiq ovoz bilan „Kim yangi shamchiroqqa eski shamchiroqni almashtiradi“, deb qichqiribdi.

Bu ovozni Oloviddinning xotini eshitib qolibdi. O'choqning boshida bir eski shamchiroq anchadan buyon yotar ekan. Onasiga qarab:

— Ona, shu eski shamchiroqni olib chiqib, yangisiga almashtirib keling, — deb aytibdi. Oloviddinning onasi xursand bo'lib, eski chirog'iga yangisini almash-tirib kelibdi. Chol maqsadiga yetibdi. Shamchiroqni shahar chekkasiga olib borib, uni o'pib yig'labdi. Qa-chondan buyon uni istab, azob chekkanini aytibdi. Chol shamchiroqqa kigizni ishqalabdi va hozir bo'l-gan devga qarab: „Istab topib bo'lmaydigan bir uzoq mamlakatga Oloviddinning uyini, xotini va narsalari bilan ko'chirib yubor“, debdi.

Chol ko'zini yumib, ochib qarasa, bir ajoyib o'l-kada, zo'r imorat ichida turgan emish.

Yonida podshohning qizi — Oloviddinning yosh xotini va onasi. Chol shamchiroqni yerga qo'ymasdan, qo'yniga solib yurarkan. Oloviddinning xotini bir ne-cha oygacha cholni yaqiniga keltirmay, undan nafrat-lanib yuribdi.

Chol yosh xotinning ko'nglini ola olmabdi.

Endi Oloviddindan eshitaylik. Oloviddin ovdan kelsa, uyi o'rnida chang-to'zon ko'tarilib yotibdi. Ona-si, xotini, uyi yo'q. Xafa bo'lib, bir necha yil sha-harma-shahar ularni axtaribdi. Bormagan yurti qol-mabdi.

Bir kuni Oloviddin holdan ketib, charchab, bir ariqchanning yonida to'xtabdi. Yuz-qo'llarini shildirab oqib turgan zilol suvda yuvibdi.

MUNDARIJA

Sehrli shamchiroq	3
Xurmacha polvon	10
Kenja o'g'il	13
Sunbul bilan Gul	17
Qahramon	33
Boyvachcha bilan pari	46
Pufakvoy	65
Ayiqpolvon	70
Kambag'al qiz	88
Sherzod va Gulshod	119
Farhod va Shirin	128
Hasan va Husan	131
Devbachcha	146
Hunardan unar	156

Zokirjon Admin bilan

*+99891-328-88-38 nomerga murojaat
qilishingiz @jek567 izlab telegramga
yozishingiz yoki shu nomerdagi telegram
orqali bog'lanishingiz so'raladi.*

*Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob
beriladi*

*160 listdan iborat Sehirli shamchiroq ertaklar
to'plami kitobini to'liq holda olish uchun
telegramdan yozing.*

Narxi: 10 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@maktabgacha_tt

To'lov uchun: UZCARD *880*8600020164858693*summa#

Nabiyev Zokirjon plastik egasi

DIQQAT!!!

Sizga buni **omonat** qilib beramiz.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng
yaqin insoningizga ham
Kanal va gruppalariga tarqatmang.
Omonatga hiyonat qilmang

